

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Foto: Mindre bastardsvärmare, © Tommy Karlsson

Beverandeplan för Natura 2000-området Malmviksängen SE0230222

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotningen av djur och växter samt att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekandet av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att bevara de utpekade värdena i områdena långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar i vårt land regelbundet cirka 60 av de fåglar som listas i bilaga 1 i fågeldirektivet.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta görs i särskilda bevarandeplaner, men beskrivningen kan också ingå i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen finns en beskrivning av området med bevarandesyfte och bevarandemål för de naturtyper och arter som ska bevaras, och det ska framgå hur skyddet kan bidra till en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arterna. Även bl.a. hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Bevarandeplanen underlättar förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken genom att den ger viktig information om området till bland annat markägare, myndigheter, exploatörer och naturvårdsförvaltare.

Bevarandeplanen utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Det gäller även för de bevarandeåtgärder och den naturvårdsskötsel som kan krävas för att bevara värdena, i den mån markägare eller andra brukare inte har möjligheten eller skyldigheten via andra lagar eller avtal att göra detta (till exempel miljöersättningar). Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras - den är ett "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter genom att kontakta Länsstyrelsen.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Framtida naturvårdsarbete kan komma att leda till ytterligare ny kunskap som i sin tur kan leda till behov av justeringar av Natura 2000-områdets gränser, naturtyper eller arter. Vid förvaltning och tillståndsprövning är det viktigt att utgå från de befintliga värdena, inte bara de regeringsgodkända, varför det är av vikt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit bli regeringsgodkända ännu.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av t.ex. skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller utpekade arter i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön eller utpekade arter i området. Det är påverkan på de naturmiljöer och/eller arter som skyddas i området som är grunden för prövningen oavsett var källan till störningen ligger geografiskt. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§). Tillståndskravet aktualiseras när en verksamhet eller åtgärd kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt, d.v.s. när det finns risk för skada.

Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i Natura 2000-området behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls dock samråd med Skogsstyrelsen istället. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

För verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsskötsel och naturvårdsförvaltning av ett Natura 2000-område, i syfte att långsiktigt bevara de naturtyper och/eller arter som skyddas, krävs inte tillstånd.

Innehållsförteckning

Området, Malmviksängen.....	5
6530 – Lövängar.....	9
9020 – Nordlig ädellövskog.....	11
Dokumentation	12
Kartor.....	14

Bevarandeplan för Natura 2000 - området SE0230222 Malmviksängen

Kommun: Åtvidaberg

Områdets totala areal: 4,8 hektar

Markägareförhållande: Privat

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-06-27

Regeringsbeslut, historik:

Regeringen föreslår att området är av gemenskapsintresse (pSCI): 1998-12

Fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI): 2005-01

Regeringen förklarar området som ett särskilt bevarandeområde (SAC): 2011-03

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

6530 – Lövängar

9020 – Nordlig ädellövskog

Området

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som förekommer i området.

Prioriterade bevarandevärden:

Syftet med Natura 2000-området Malmviksängen är att bevara och vidareutveckla naturvärden knutna till samtliga ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet. Särskild prioritet i bevarandearbetet har lövängar (6530) och nordlig ädellövskog (9020).

Motivering:

Lövängen är prioriterad då den har en relativt artrik flora, vilket i sin tur ger en artrik insektsfauna, främst av fjärilar. Här finns även flertalet hamlade askar och lindar. Nordlig ädellövskog är prioriterad då det finns flertalet grova ekar och aspar. Flertalet av träden har håligheter. Området ligger i en utav länets värdestrakter för ädellöv, Eklandskapet (Linköping-Åtvidaberg), samt i en värdestrakt för triviallöv, Södra Skogsbygden.

Prioriterade åtgärder:

De prioriterade bevarandeåtgärderna i Malmviksängen är en fortsatt hävd av lövängen, genom slåtter och efterbete, samt hamling av träd och röjning av igenväxning.

Beskrivning av området

Utmed landsvägen mellan Åtvidaberg och Bestorp ligger Malmviksängen. Gränsen i väster utgörs av en stensatt kanal som benämns "Fåfångans kanal". Ängen har brukats av Åtvidabergs Naturskyddsförening sedan 1966, som årligen utför fagning och slåtter. Ängen har ett flikigt utseende med en blandning av slåttertor och trädklädda impediment med ett flertal odlingsrösen.

Trädskiktet utgörs av ett flertal grova ekar och det finns också lind, ask (*Fraxinus excelsior*, rödlistekategori EN), oxel och björk. Buskskiktet består av bland annat av hagtorn, vildapel, hassel, nypon och en. Hamling utförs på ungefär 15 yngre lindar och askar som finns utspridda över ängen, speciellt mot landsvägen.

Fältskiktet är tyvärr ganska utarmat på grund av ett något tätt träd- och buskskikt. Fläckvis syns ändå den "rätta" slåtterängsfloran i en ganska artrik svinrotsäng. Karaktärsarter är svinrot och ängsvädd på lövängen. Det finns även flertalet rödlistade arter, så som klasefibbla (*Crepis praemorsa*, NT) och backsmörblomma (*Ranunculus polyanthemus*, NT). Till de talrika arterna i dessa partier hör även smörbollor, gullviva och skogsklöver. Ängen är övervägande frisk men har även ett mindre fuktparti med starrar. Av faunan så har bland annat hasselmus och nötkråka (*Nucifraga caryocatactes*, NT) observerats. Ängen har ett långt förflutet som slåttermark. På ängen har almsnabbvinge (*Satyrium w-album*, NT), mindre bastardsvärmare (*Zygaena viciae*, NT), smalsprötad bastardsvärmare (*Zygaena osterodensis*, NT) och svävdagsvärmare (*Hemaris tityus*, NT) setts flyga. Andra rödlistade arter som noterats i området är ekticka (*Phellinus robustus*, NT), kärnticka (*Inonotus dryophilus*, VU), ljus ängsfingersvamp (*Ramariopsis subtilis*, NT), violett fingersvamp (*Clavaria zollingeri*, VU) och skuggoranglav (*Caloplaca lucifuga*, NT).

Närheten till tätorten gör ängen mycket värdefull ur rekreationssynpunkt. Östgötaleden går genom norra delen av området.

I anslutning till ängen finns två partier med ädellövsskog. Det större området väster om ängen vid fåfångans kanal, har ett flertal äldre aspar med bohål. Båda områdena har flera större ekar och det finns även hasselstrutar i områdena.

Områdets bevarandemål

Naturtypsspecifika bevarandemål preciseras under respektive naturtyp.

Vad kan påverka området negativt

Naturtypsspecifika hotbilder preciseras under respektive naturtyp.

Områdets bevarandeåtgärder

Tabell 1: En generell sammanställning av bevarandeåtgärder omnämnda i den aktuella bevarandeplanen.

Bevarandeåtgärd	När	Var	Prioritet
Fagning, slåtter, höbärgning	Årligen	Lövängar (6530)	1
Ev. efterbete	Årligen	Lövängar (6530)	1
Hamling	Inom 5 år	Hamlade träd	1
Röjning av igenväxning	Vid behov	Hela Natura 2000-området	2
Frihuggning av ek	Vid behov	Lövängar (6530)	2

Reglering av skydd och skötsel:

Enligt 12 kap. 8 § MB (miljöbalken) är brukaren skyldig att ta hänsyn till natur- och kulturvärden vid all markanvändning i jordbruket. De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB förtydligas i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket. Enligt förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket får jordbruksmark tas ur produktion först efter anmälan till Länsstyrelsen, som då har möjlighet att förbjuda en ändrad markanvändning.

Hävdgynnade naturtyper i området kan skötas med medel från EU:s miljöstöd. Miljöstödsreglerna uppdateras vart 5 år och kan i enstaka fall ha krav som står i motsättning till Natura 2000-kraven. Natura 2000-naturtyperna måste dock skötas i syfte att målen med Natura 2000-området uppnås. Detta är troligen inget problem i dagsläget (2017), men bör följas upp vid nya stödperioder och reglerändringar. I Natura 2000-området Malmviksängen ingår till drygt 50 % i miljöersättningsansökan 2015. Annan naturtyp, nordlig ädellövsskog, samt mindre delar löväng (5-10 %) ligger utanför miljöersättning. Varför skydd och skötsel till stor del kommer att vara reglerad i tillräcklig omfattning för hävdgynnade område.

De delar som ligger utanför ytan som har miljöersättning, bland annat all nordlig ädellövsskog, har inte skydd och skötsel reglerat mer än genom den allmänna lagstiftningen om Natura 2000. Skydd och skötsel kan därför inte anses vara tillräckligt reglerat. Genom lagstiftningen krävs samråd med Skogsstyrelsen inför avverkningar och röjningar som kan påverka naturvärdena negativt, även huggningar av enstaka träd eller bortförel av död ved kan kräva samråd. För att få fullgott skydd och reglering av skötsel kan det bli aktuellt med bildande av biotopskyddsområde, naturvårdsavtal eller annan överenskommelse, vilket lämpligen bör ske för hela Natura 2000-området, då det finns träd- och buskvärden även inom ängen.

Länsstyrelsen Östergötland

Bevarandeåtgärder:

Lövängen ska fortsätta skötas med en traditionell ängsskötsel. De behöver fagning, årlig slåtter (gärna sensommar, augusti), höbärgning och även gärna efterbete. Igenväxning behöver hållas efter kontinuerligt genom röjning i både slåtterängen och lövängen.

Lövängen har ett något tätt buskskikt, främst hassel. Dessa skulle behövas gallras inom 5 till 10 år. Då en alltför tilltagen röjning kan vara förödande för det eventuella hasselmusbeståndet i området bör en inventering av förekomsten av arten göras innan avverkning sker.

Områdena med nordlig ädellövskog har ett ganska tätt trädskikt och det finns en del sly. Det är viktigt att inte förstöra de naturvärden som finns och därför ska endast en försiktig plockhuggning tillåtas. Denna plockhuggning bör göras, i samråd med Länsstyrelsen, inom 10 år. Det är även viktigt att hålla efter tall och framför allt gran så att de inte tar över och utarmar ädellövskogen.

Ekar som växt upp i öppen miljö behöver frihuggas, vid behov, för att träden och bark- och vedlevande organismers fortlevnad ska gynnas. Undantaget är om det är andra jätteträd eller viktiga framtidsträd som står tätt inpå varandra.

Buskar av olika slag, främst blommande arter, är viktiga att spara, så länge som de inte täcker stora ytor och bildar stora snår eller täcker fornlämningar. Mindre snår ger skydd, bo- och födosöksplatser för många djur och underlättar för lövträd, bl.a. ek, att gro och växa till sig utan att bli avbetad. För att säkra kontinuiteten av gamla och/eller håliga ekar och andra ädellövträd bör en gles förnygring av ädellövträd tillåtas på delar där träden inte riskerar att missgynna en artrik hävdgynnad flora.

Grövre ekgrenar och stammar som faller till marken bör få ligga kvar. Om de faller på ett ur brukningsmässigt dåligt ställe eller försvårar betesmöjligheten för djuren, försvårar slättermöjligheten eller faller på delar med artrik flora kan de flyttas till annan del av betesmarken. Även mindre högar med ris och grenar är värdefullt att spara för vedlevande insekter och fåglar. Sådana högar får ej läggas på ytor med artrik flora. I delar med yngre träd och där hålträd saknas, kan det övervägas att sätta upp särskilda så kallade mulmholkar, eller att göra åtgärder som snabbare kan skapa hålträd.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bevarandestatus beskriver läget för naturtyperna i landet som helhet, medan bevarandetillståndet beskriver aktuellt läge inom Natura 2000-området.

Tabell 2: Naturtypsareal och förekomst av Natura 2000-arter (ej fåglar) inom Natura 2000-området. **Blå färg** innebär en förändring av art- eller arealförekomst jämfört med regeringsgodkända uppgifter angivna inom parentes. Länsstyrelsen kommer att föreslå förändringarna vid lämpligt tillfälle. *) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura2000-bevarandearbete. Prioriteringen kan skilja sig från prioriteringen i det specifika området.

Naturtyp/art	Hektar/Förekomst	Bevarandetillstånd	Sida
6530 - *Lövängar	2,8 (3,1)	Tillfredsställande	9
9020 - *Nordlig ädellövskog	1,5	Tillfredsställande	11

Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målbildindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målbildindikatorer följs sedan upp. Målsättningen

Länsstyrelsen Östergötland

är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Uppföljning av skötseln, som är en viktig del i bevarandemålen, kan eventuellt komma att kontrolleras via den ordinarie kontrollverksamheten för miljöersättningsåtaganden, men bör även följas upp för länets samtliga områden med hävdbehov genom regelbundna analyser för att se vilka områden som ingår i jordbruksblock med miljöersättning.

6530 - Lövängar

Nuvarande arealen 2,8 ha är inte fastställd i regeringsbeslut
Arealen 3,1 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Vegetationsmosaik med hävdformade lövträd/buskar och ängsytor. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av bland annat slåtter/bete och hamling. Den har traditionellt använts för skörd av vinterfoder. I det gamla jordbrukssamhället var denna naturtyp därigenom ett viktigt markslag.

Idag är många lövängar på väg att växa igen. Arter som indikerar hävdkontinuitet ska dock finnas för att ett område ska kunna klassas som naturtypen 6530. Traditionellt hävdade lövängar är biologiskt mycket rika miljöer och hyser ett stort antal numera sällsynta arter, bland annat slåttergynnade kärlväxter och många insekter. Lövängarnas halvöppna, mosaikartade miljö med hamlade träd i olika åldrar har gynnat många lavar, mossor, insekter och fåglar.

Lövängar skiljer sig från övriga gräsmarker inklusive trädklädd betesmark (9070) genom att hysa en påtaglig förekomst av hamlade träd (pågående hamling eller där hamling lätt kan återupptas) i kombination med ett artrikt, hävdpåverkat fåltskikt. Hävden sker i huvudsak i form av slåtter i kombination med hamling.

Bevarandemål

Arealen lövängar (6530) ska inte minska från 2,8 hektar, i Malmviksängen. Mängden hamlade och äldre träd ska inte minska. Värden knutna till hamlade träd, äldre träd samt buskar ska bestå. Lövängen ska även ha ett måttligt inslag av nyhamlade rekryteringsträd. De äldre träden och värdefulla buskarna ska stå fritt och solbelyst. För naturtypen löväng är målet främst att igenväxningsvegetation inte ska förekomma men även att vegetationen är hävdpräglad genom sen slåtter och innehåller måttligt till rikligt med slåttergynnade växter.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt:

- Utebliven eller olämplig skötsel av hävdade objekt (på grund av ändrad markanvändning, nedläggning av jordbruk m.m.).
- Minskad eller utebliven slåtter, bete och röjning av igenväxningsvegetation kan på sikt leda till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Utebliven höbärgning leder till förnaansamling med utarmning av den hävdgynnade floran och faunan som följd.
- Årlig slåtter vid fel tidpunkt, t.ex. för tidigt på säsongen när växterna ännu inte hinner sätta frö, leder med tiden till utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Utebliven hamling skapar ett mer slutet krontäcke vilket missgynnar den ljuskrävande floran och faunan.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag påverkar naturtypen negativt.
- Spridning av gödsel i naturtypen påverkar floran negativt.
- Tillskottsutfodring av betesdjur vid eventuellt efterbete ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin kan vara negativ för den dynglevande insektsfaunan.

Länsstyrelsen Östergötland

- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, dikning och täktverksamhet.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar påverkar florin negativt.

Bevarandeåtgärder

Åtgärderna som behövs för att det ska finnas goda förutsättningar för naturtypen inom Malmviksängen preciseras under rubriken Områdets bevarandeåtgärder på sidan 6.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Arealen av naturtyperna som hör till de äldre typerna av fodermarker, d.v.s. ängar och betesmarker, har minskat drastiskt under de senaste 100-150 åren. Bevarandestatusen för nästan alla gräsmarker är negativ eftersom rationaliseringen av jordbruket fortsätter. Mindre jordbruksföretag slås ihop eller läggs ned och urbaniseringen fortsätter vilket gör att mindre eller svårbrukade marker som ofta hyser den största mångfalden tas ur bruk och växer eller planteras igen med skog. Eftersom gräsmarkerna har minskat i utbredning har också flertalet av gräsmarksnaturtyperna och deras typiska arter en negativ utveckling. För naturtypen lövängar (6530) är förekomstarealen i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) idag 580 hektar. För att uppnå gynnsam bevarandestatus i samma område behövs det uppskattningsvis 15 000 hektar. Bevarandestatusen är dålig och går mot att bli ännu sämre.

Lövängen i Natura 2000-området Malmviksängen ingår till 90-95 % i miljöersättningen fr.o.m. 2015. Området fagas och slåstras årligen, samt det finns hamlade träd. Dock är buskskiktet stundtals något tätt. Bevarandetillståndet anses därför som tillfredsställande men inte helt fullgott.

9020 - Nordlig ädellövskog

Arealen 1,5 ha är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Nordlig ädellövskog karakteriseras av kontinuitet av lövträd (främst ädellövträd) av en varierande ålder, inklusive gamla träd. Naturtypen har en krontäckning på 50-100 %, där ädellövträd utgör normalt minst 50 % av grundytan. Viktiga komponenter i trädskiktet är ek, alm, ask, lind och lönn. Ek utgör inte mer än 50 % av grundytan. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli, naturskog eller likna naturskog med avseende på egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av till exempel plockhuggning, bete eller naturlig störning. Det ska finnas gamla träd, död ved, i form av grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier, och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Förekomst av död ved, gamla och grova träd är viktig för vissa lavar, mossor och svampar, samt för insekter och landmollusker. Artsammansättningen varierar med skogens slutenhet. Naturvärdena i skogar som varit ohävdade under en längre tid utvecklas till stora delar genom naturlig dynamik vilket omfattar mindre naturliga störningar.

Bevarandemål

Arealen av nordlig ädellövskog (9020), i Malmviksängen Natura 2000-område, ska vara minst 1,5 hektar. Lövträd ska prägla skogen i hela området. Eken ska fortsätta vara det dominerande trädslaget, men det ska finnas måttligt inslag av andra ädellövträd, som lind och ask. Småskaliga naturliga processer, som till exempel trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: bland annat ek, men även andra ädellöv. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande strukturer/substrat i påtagligt antal: stående döda eller döende träd; död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar; gamla träd med grov bark, skador, håligheter eller mulm. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiska gamla och värdefulla träden i området. Det ska finnas typiska/karakteristiska insekter, lavar samt mossor. Igenväxningsvegetation, av framför allt gran, ska inte förekomma.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt:

- Exploatering av området i fråga.
- Avverkning, röjning, gallring, städning utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Inväxande gran kan vara ett hot mot naturvärden.
- Markskador och dikning. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador, medan tramp sällan är negativt.
- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet. På landskapsnivå utgör fragmentering ett betydande hot genom att partier med äldre skog förekommer allt mer isolerat, och genom att sammanhängande områden med kontinuitetsskogar splittras upp genom avverkningar. Fragmenteringen och isolering av Malmviksängen skulle vara ett tydligt hot mot områdets värden p.g.a. att naturtypens areal är liten och därmed extra känslig för isolering.

- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.
- Brist på dynamik. Arterna förekommer ofta bara i några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller bland annat klimat- och väderfenomen, översvämning och utbrott av vissa skadeorganismer.
- Älg och annat vilt kan motverka återväxt av lövträd.
- Nya sjukdomar och skadeorganismer som redan är införda eller riskerar att bli ett problem om de införs.

Bevarandeåtgärder

Åtgärderna som behövs för att det ska finnas goda förutsättningar för naturtypen inom Malmviksängen preciseras under rubriken Områdets bevarandeåtgärder på sidan 6.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Sverige har till skillnad mot övriga Europa en väl bevarad ädellövskog med stor artrikedom, vilket gör att vi har ett stort ansvar att ta vara på denna typ av skog. Ädellövskogen är ofta knuten till gamla kulturbygder och dess utseende har stor betydelse för landskapsbilden. Många människor uppskattar ädellövskogen som en plats för friluftsliv.

Naturtypen (9020) förekommer i hela den kontinentala och södra delen av den boreala regionen i Sverige. Andelen ädellövträd i skogsmark har ökat något under det senaste decenniet men trots detta är de befintliga arealerna av naturtypen nordlig ädellövskog relativt som och avverkning av värdefulla ädellövskogsmiljöer fortsätter. Det är mycket positivt att hänsynstagandet till naturvärdena vid skogsavverkning ökat och att arealen skyddad skog fortsätter att öka. För naturtypen nordlig ädellövskog (9020) är förekomsten i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) 7 800 hektar i Sverige. För att en gynnsam bevarandestatus ska nås i samma område behövs uppskattningsvis 10 000 hektar nordlig ädellövskog. Bevarandestatusen för naturtypen bedöms idag vara dålig i Sverige.

Skötseln i Malmviksängen är relativt bra. Det är bitvis något tätt i trädskiktet av såväl sly som träd. Bevarandetillståndet i området anses vara tillfredsställande och med en fortsatt bra skötsel kommer tillståndet gå mot att bli gynnsamt. Arealen ädellövskog i området är dock liten och ädellövmiljöer i omgivande landskap är därför av stor vikt för bevarande av områdets och naturtypens arter och därmed för att nå bevarandemålet för naturtypen.

Kartor

Kartor som visar områdets läge, yttergränser, naturtypernas utbredning, samt äldre ekonomiska kartor finns sist i planen.

Dokumentation

Webbsidor/databaser:

Artportalen, <https://www.artportalen.se>, (2017-06-15).

Länsstyrelsen Östergötland, <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>, (2017-06-15).

Naturvårdsverket, <http://www.naturvardsverket.se/>, (2017-06-15).

Länsstyrelsen Östergötland

Skyddad natur, <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>, (2017-06-15).

Ängs- och betesmarksinventeringen (TUVÅ), <http://www.jordbruksverket.se/> (2017-06-15).

Nickelbiotop, Skogsstyrelsen, N 17010-1997, <http://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/Nyckelbiotop/?objektid=2927285>, (2017-06-15).

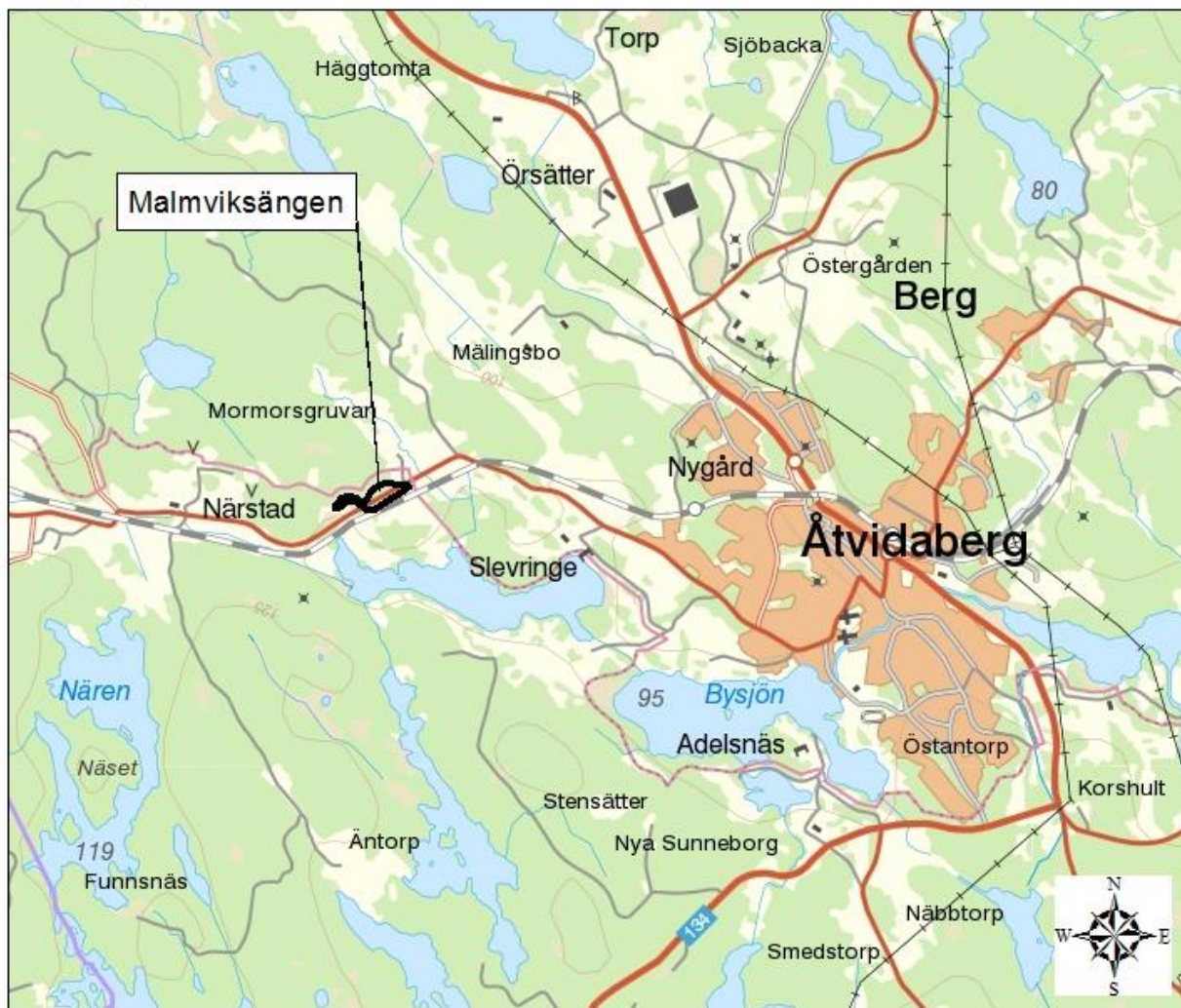
Dokument:

Naturvårdsverkets vägledningsdokument för habitat och ArtDatabankens vägledningar för arter.

Wenche Eide (red.), Arter och naturtyper i habitatdirektivet - bevarandestatus i Sverige 2013, ArtDatabanken SLU, Uppsala, 2014.

Bevarandeplan för Malmviksängen Natura 2000-område, fastställd 2009-02-18.

Topografisk karta

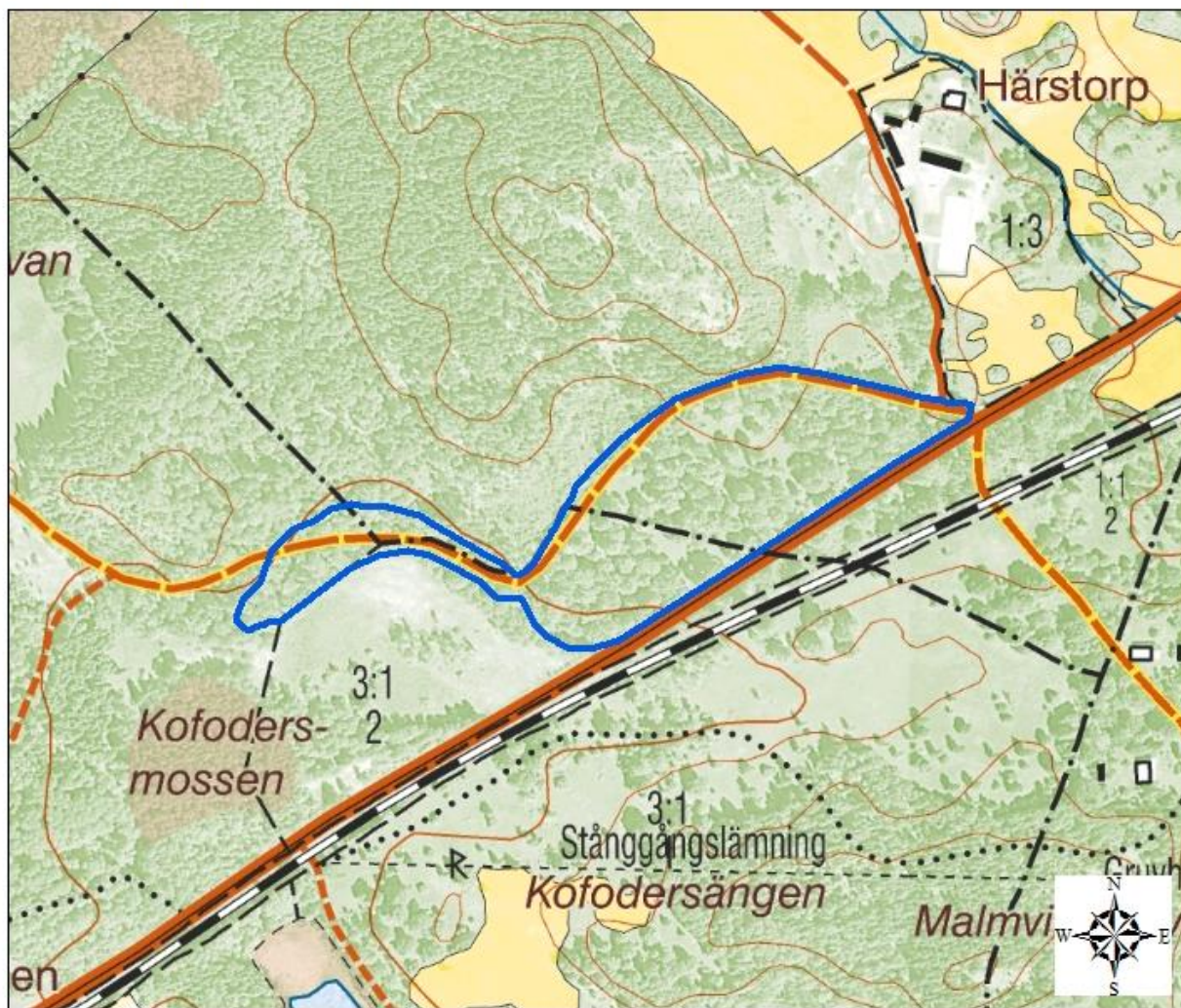
©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 1 2 4
Kilometer

 Natura 2000-området

Översigtskartan visar att Natura 2000-området Malmviken ligger precis väster om Åtvidaberg.

Ekonomisk karta

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 100 200 400
Meter

 Natura 2000-området

Fastighetskartan visar yttergränsen för området.

Natura 2000-områdets avgränsningar och N2000-naturtypernas utbredning

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 75 150 300
Meter

	Natura 2000-området	
	6530 Lövängar	2,8 ha
	9020 Nordlig ädellövskog	1,5 ha
	Annan naturtyp	

Flygfotot visar naturtypernas utbredning.

Ekonomisk karta från 30- och 40-talet

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 100 200 400
Meter

 Natura 2000-området

Den ekonomiska kartan visar att området inte varit lika trädklätt tidigare som det är idag.

Härads-karta

©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 100 200 400
Meter

 Natura 2000-området

Härads-kartan, från slutet av 1800-talet, visar att området består av äng och lövskog. Man ser även en allé som går genom området.